

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
049/19	Formannskapet	PS	05.06.2019
	Heradsstyret	PS	

Saksbehandlar	ArkivsakID
Ingvild Hjelmtveit	19/1332

Oppstart prosjekt Arena for næringsutvikling

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

«Heradstyret gir ei rammeløyving på kr 5 millioner til prosjekt «Arena for Næringsutvikling» og tildeler oppdraget til Osterøy utvikling AS. Midlane vert teke frå Fond for Nærings- og samfunnsutvikling. Prosjektet skal starte opp i august 2019 og vare i 3 år. Prosjektet skal også tilrettelegge for eit fysisk tilhald sentralt i Lonevåg, og heradstyret gir prosjektet mandat til å inngå leigekontrakt med Lonevåg utvikling AS for leige av lokale i bankbygget i Lonevåg.»

Formannskapet - 049/19

FS - behandling:

Rita Tveiten, AP og Johannes Bysheim, AP, bad om gildskapsvurdering som h.v. styreleiar og styremedlem i Osterøy Utvikling AS. Jon Flydal Blichfeldt, MDG, bad om gildskapsvurdering som varamedlem til styret det same selskapet - dei tok ikkje del i møtet ved avgjerd om gildskap - Jørgen Varden, AP, møtte som vara - 7 medlemmer/varamedlemmer til stades.

AVRØYSTING - gildskap

Rita Tveiten - samrøystes kjend ugild

Johannes Bysheim - samrøystes kjend ugild

Vedtaket vart gjort med heimel i fvl. § 6, 1. ledd, bokstav e, pkt. 2 ... *når han leder eller har ledende stilling i, eller er medlem i styret for et selskap som er part i saken.*

Jon Flydal Blichfeldt - samrøystes kjend ugild

Vedtaket vart gjort med heimel i fvl. § 6. 2. ledd, .. *Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger somer egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet, blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til...*

Alf T. Mortensen, FRP, gjorde slikt framlegg: "Saka vert oversendt heradstyret utan innstilling. Saka er litt dårleg opplyst på enkelte punkt, og dette bør klargjerast meir før den er moden for vedtak. I tillegg er ikkje fond som skal avgje midlar til prosjektet oppretta, og difor kan ikkje vedtak fattast."

AVRØYSTING

Alf T. Mortensen sitt framlegg - samrøystes vedteke

FS - vedtak:

"Saka vert oversendt heradstyret utan innstilling. Saka er litt dårleg opplyst på enkelte punkt, og dette bør klargjerast meir før den er moden for vedtak.

I tillegg er ikkje fond som skal avgje midlar til prosjektet oppretta, og difor kan ikkje vedtak fattast."

Saksopplysningar:**Saksopplysningar:****Bakgrunn**

Det ble primo 2019 satt ned en ad hoc-komité som skal legge fram en plan for etablering og grunnfinansiering – fra fondsmidler - av en framtidsrettet arena for utvikling av næringslivet i Osterøy kommune innen områdene industri, landbruk, havbruk, reiseliv og fornybar. Tiltaket skal omfatte et vidt spekter av tilbud, fra gründerveiledning til utvikling av nye produkt og tjenester. Arbeidsgruppen skal også utarbeide forslag til formål og forvaltning av et Nærings- og utviklingsfond for Osterøy.

Komitéen har hatt fire møter så langt og konkludert med at det er behov for å starte opp et forprosjekt som kan berede grunnen videre før man lander endelig organisering av en Arena for næringsutvikling på Osterøy.

Oppfølging av HS 058/2018 og HS 094/2018.

Ad hoc-komitéen er satt sammen av medlemmer fra politisk ledelse og administrasjonen i Osterøy kommune, samt eksterne medlemmer fra sentrale aktører i Bergen og Nordhordland. I tillegg fant man det tidlig fornuftig å invitere inn representanter fra næringslivet på Osterøy til en ressursgruppe.

Medlemmer i Ad hoc komitéen:

Jarle Skeidsvoll, ordfører

Johannes Bysheim, medlem av heradsstyret

Kjersti Vedvatne, medlem av heradsstyret

Ingvild Kirsti Hjelmtveit, rådmann

Berit Karin Rystad, sektorleiar samfunnsutvikling

Bård Sandal, fylkesdirektør regional utvikling

Anders Haugland, adm. dir. VIS

Tanja Hoel, næringssjef Alver kommune

Ressursgruppe fra næringslivet på Osterøy:

Jørund	Vevle	Osterøy Industrilag
Bjørn Øvsthus		Osterøy Industrilag
Trond Lillejord		Osterøy Reiselivslag
Lars Tyssebotn		Bondelaget
Ragnar	Eikeland	Havbruksnæringen

Arbeidet i ad hoc-komiteén har hatt fokus på å få frem mest mulig kunnskap om hvordan lignende satsinger i vår region har organisert sitt arbeid. Oppstartsmøte ble holdt i lokalene til VIS (tidligere Bergen Teknologioverføring) i Bergen, og på andre møte presenterte varaordfører i Fjell kommune arbeidet med næringsutvikling i den nye storkommunen i vest (inkl. [Gründerparken Vest](#)). Videre tilbrakte komiteén en hel dag i Knarvik der man hadde møter både med Nordhordland Næringslag og Industriutvikling Vest, samt næringssjefen i Alver kommune.

Siste møte fant sted på Mjøs Metall hvor man fikk til en veldig åpen og positiv dialog med alle representantene i ressursgruppen fra næringslivet. De kom med mange gode innspill omkring forventninger og behov hos næringslivet på Osterøy. Neste steg i arbeidet blir å invitere inn til en åpen dialog med alle som ønsker å bli en del av det videre arbeidet med utvikling av «Arena for næringsutvikling».

Vurdering

Modellene for ulike satsinger kan grovt sett deles inn i følgende kategorier:

1. Offentlig/statlig finansiert

- Inkubatorer og næringshager er [innovasjonsprogram i regi av SIVA](#) som skal bidra til utvikling av oppstartsmiljø og bedriftsfellesskap.
- En del av et program der man må svare på konkrete KPIer.
- Hordaland og Sogn & Fjordane er i dag inkubator- og næringshage fylker.
- Det er ikke klart enda hva som vil bli den nye modellen i det nye fylket som følge av flytting av utviklingsoppgaver fra statlig til regionalt nivå. Men det jobbes med en ny modell som skal svare bedre på de lokale og regionale behovene. Den nye modellen vil innebære større grad av skreddersøm og ulike verktøy tilpasset ulike utfordringer. Fylket vil kreve tydeligere merverdi av de miljøene vi allerede har og forvente med samarbeid enn Siva gjør i dag.
- Det er foreløpig uklart om den nye modellen vil innebære en form for grunnfinansiering.

- **Organisering kan gjøres i et Hovedmiljø og et Nodemiljø:** Et miljø på Osterøy kan eventuelt inngå som et Nodemiljø til en eksisterende inkubator eller næringshage i vår region.
- Er det utviklingskraft nok lokalt på Osterøy, eller må det offentlige inn å bidra til å løse utfordringene?

2. Privat

Eks. [Sunnfjord Utvikling](#).

3. Lokale partnerskapsinitiativ

3. Kommune pluss lokalt næringsliv:

1. Gründerparken Vest
2. Bjørnefjorden Gründerpark, Os

4. Kommunen ønsker å bidra, men kan ikke selv stå for driften

5. Driften skjer i regi av et felles selskap, en struktur man lager i fellesskap

6. Det er verdt å merke seg den industrielle endringsreisen som har funnet sted vest for Bergen (Sotra/Øygarden) og i Nordhordland.

Viktige spørsmål:

- Hva er de tyngste driverne for å få noe til, og hva er de viktigste?
- Hvordan skape en arena som ikke bare blir et sluk for offentlige penger, men et sted hvor det private også har interesse av å spytte inn penger?

NB! Kritisk masse:

- Strevsomt hvis det er underskudd på variabler som skal til for at dette skal lykkes
- Plutselig bikker man over og det ruller av seg selv
- Ikke bare penger som er viktig, men entusiasme, at folk tror på det

Viktige forutsetninger for god næringsutvikling

- En kommune som aktivt samarbeider om å løse næringslivets behov på kort og lang sikt og som jobber både regionalt og nasjonalt med viktige rammebetingelser.
- En målrettet og langsiktig politikk som er uavhengig av partigrenser og valgperioder og som følges opp i praktisk konkret handling.
- En utvikling som gjør kommunen attraktiv for fremtidige arbeidsgivere og arbeidstakere.
- En kommune som er forutsigbar, utviklings- og endringsfokusert, og har en åpen dialog og samspill med næringslivet.

Fra forvaltning til utvikling

Næringsutviklingen er veldig avhengig av andre faktorer i kommunen. Arbeidet med næringsutvikling må derfor settes inn i en større sammenheng og ses på som en del av det totale arbeidet i kommunen, jfr. samfunnsdelen i kommuneplanen og HS 021/19. Det videre arbeidet med utvikling av «Arena for næringsutvikling» må derfor ha en tett og god kobling mot arbeidet med handlingsdelen i kommuneplanen sin samfunnsdel. Prosjektet må også være påkoblet kommunens arbeid med en strategi for hvordan det skal jobbes med verdiskaping og næringsutvikling.

Osterøy kommune er driftsfokusert, men det jobbes for å snu kommunen mot et utviklingsfokus. Dette arbeidet krever en kulturrendring. For å få til dette må det også jobbes med infrastruktur. Dårlig infrastruktur setter en bremse for å få til nye investeringer og utvikling.

Samarbeid og regional betydning

Et bredt samarbeid i regionen er helt essensielt hvis Osterøy skal lykkes med et næringsutviklingsarbeid. Vi må få til et samarbeid på tvers av utviklingsselskap og medlemsorganisasjoner, kommuner og bedrifter der vi trekker veksler på hverandres kompetanse og spesielle fortrinn.

Fylkeskommunen er også opptatt av den regionale betydningen dersom de skal kunne være en partner. Vestland fylke vil utfordre kommunene på å lage felles strategier og satse på ting som har betydning for mer enn en kommune. Det er derfor viktig at Osterøy i sitt utviklingsarbeid er en driver for at satsingen skal få en betydning for hele regionen. Det må jobbes for å koble gode utviklingsprosesser på Osterøy til å bli en kraft inn i en utvikling for et større område enn bare Osterøy. Arbeidet på Osterøy må styrke arbeidet i hele regionen! Næringslivet kjenner ikke kommunegrensene. Det overordnede målet må derfor være å sikre vekst i hele bergensregionen.

Modningsprosess og forankring

For å komme frem til hvilken type samarbeid som er nødvendig og finne den riktige samarbeidsformen i vårt arbeid, trengs det betydelig mer tid og en lengre prosess med god forankring og bred inkludering av hele næringslivet og ulike andre samarbeidspartnere.

Alle aktørene ad hoc-komiteén har snakket med understreker viktigheten av god forankring. Det er helt essensielt at mange står bak hvis man skal lykkes. Satsingen må være et felleseie. For å få til dette trengs det tid og modning

Det er derfor **enighet om følgende fremdrift for det videre arbeidet:**

1. Definere fond og gi rammebevilgning til prosjekt «Arena for Næringsutvikling»
2. Starte eget prosjekt som skal jobbe videre med utvikling og definering av en «Arena for næringsutvikling» på Osterøy
7. Fase 1: Bevisstgjøring – Skaffe til veie et kunnskapsgrunnlag
 1. Tall og analyse
 2. Organisering av området næring og utvikling
8. Fase 2: Funn = Avklaring med næringslivet
 1. På hvilke områder skal arenaen hente ut en merverdi?
 2. På hvilke områder skal vi samarbeide med andre aktører lokal, regionalt og nasjonalt?
 3. Hvor ser næringslivet verdi av å samarbeide og hvor skal vi ikke samarbeide?
 4. Hvordan kan en frivilligsentral være en del av satsingen?
 5. Denne fasen handler om å skape tillit og å prioritere.
 6. Arbeidet i denne fasen vil munne ut i et sett med ulike områder som «Arena for næringsutvikling» skal jobbe med og tjenester som den skal levere (eks. kompetanse, forretningsutvikling, gründerskap, omdømme/attraktivitet.)
- Fase 3: Modell for organisering av «Arena for næringsutvikling»

Smart spesialisering som metode for regional næringsutvikling

Alle regioner har særegne muligheter og ulike forutsetninger for næringsutvikling. Både regjeringen, OECD og EU anbefaler å utnytte disse forskjellene og skreddersy politikken til hver region. Smart spesialisering er en metode for å få det til. Smart spesialisering skal fremme fornying og omstilling, derfor skal Vestland fylke bruke metoden som verktøy for næringsutvikling.

Alver kommune har bestilt en næringsanalyse basert på smart spesialisering som metode fra Mohnsenteret for innovasjon og regional Utvikling ved Høgskulen på Vestlandet. Osterøy er i dialog med næringssjefen i Alver kommune og Mohn senteret for å se hvordan Osterøy kan inkluderes som

en del av eller som et tillegg i denne bestillingen.

Prosjektet «Næringsutvikling i Alver kommune» skal gjennomføre en kartlegging av næringslivets behov og av aktørene som driver med utviklingsrettede aktiviteter mot næringsliv og bedrifter. Det skal utarbeides en analyse som skal danne grunnlag for arbeidet med kommuneplanen i Alver og organiseringen av næringsarbeidet. Hovedmålet er å få utarbeidet et kunnskapsgrunnlag for hvordan Alver kommune skal jobbe med helhetlig næringsutvikling.

3-årig prosjekt

Det viktigste nå er å få på plass en midlertidig struktur som kan begynne å jobbe med punkt to ovenfor. Ad hoc-komiteén innstiller på at det defineres et 3-årig prosjekt med oppstart i august og at Osterøy kommune gir oppdraget til Osterøy utvikling. Da vil man komme raskt i gang med det videre arbeidet og høste viktig erfaring i forhold til hva som vil være riktig retning og form for den fremtidige arenaen. Samtidig som det jobbes med fremtidig struktur og organisering, vil det være viktig å få til noen kortsiktige og konkrete gevinster underveis som synliggjør mulighetene en slik arena gir.

Unntaket for utvidet egenregi:

Osterøy kommune har mulighet å tildele oppdraget direkte til eget kommunalt eid selskap, all den tid selskapet har mindre enn 20% av sine inntekter fra eksterne aktører.

Det må settes ned en styringsgruppe og en prosjektgruppe.

Når det gjelder fremtidig selskapsform, går alle anbefalinger på aksjeselskap. Det må etableres en grunnstruktur som samtidig åpner opp for dynamikk.

Forutsetning/rammebetingelser

- Bærekraftig - Grønn utvikling
- Sirkulær økonomi – grønn konkurransekraft

Mål

1. Videreutvikle de bedriftene som allerede er her i dag

2. Skape nyetableringer

Åpne opp for virksomheter som ikke er på Osterøy i dag

9. Finne vår rolle i et regionalt perspektiv. Vi må tenke større enn oss selv. Kan Osterøy være en node innenfor et område hvor vi har spesielle fortrinn. Hva mangler i vårt område i dag? Hvordan kan vi lage et komplementerende miljø, en node?

1. Reiseliv
 2. Robotisering (Katapult)
 3. Lokalt forankret industri (en annen tilnærming)
 4. Landbruket
- Reiseliv
 - Robotisering (Katapult)
 - Lokalt forankret industri (en annen tilnærming)
 - Landbruket

4. Samarbeid mellom næringsliv og utdanninginstitusjonene

Folkehelse
Miljø
Økonomi

Konklusjon

Saka blir lagt fram for formannskapet for tilråding til heradsstyret.